

IN GESPREK MET MARIJKE DEKKERS – MEER DAN 40 JAAR WEEFDOCENT

Persoonlijke ontwikkeling

Marijke Dekkers heeft vanaf de 60er jaren weefles gegeven. Zij had zelf een NS opleiding achter de rug, een vierjarige opleiding waarin je alle handwerktechnieken kreeg, inclusief weven, bindingsleer en stofkennis. Vooral praktisch georiënteerd. Met een pedagogisch didactische aantekening omdat de opleiding gericht was op het doceren aan nijverheidsscholen, lager en middelbaar. Al spoedig na haar trouwen werd ze docente aan de Vrije Academie in Vlaardingen. Zij gaf daar eerst textielcursussen, onder andere Macramé, maar al snel weeflessen omdat de toenmalige docente weeflessen met pensioen ging. Daar kreeg zij haar verdere weefkennis van.

Zij volgde zelf daarna nog allerlei bijscholingscursussen in Veenendaal. De Scheepjeswol fabriek daar kende een creativiteitscentrum waar allerlei soorten cursussen werden gegeven. In 1974 volgde ze daar met, veelal andere NSers, een tweejarige kadercursus weven waar Margot Rolff hoofddocent was. De cursus kwam vanuit de wens van de Stichting Goed Handwerk om het niveau van het ambacht weven te verhogen, te verbeteren. (op archieven.nl kun je een mooie tijdsbeschrijving vinden van de totstandkoming van de Stichting Goed Handwerk en de weeforganisatie, en het verloop ervan in de jaren daarna. Gemaakt bij de opheffing van de regio structuur van het vroegere weefnetwerk: de FLWK)

De kadercursus kende een ballotage: deelnemers moesten kunnen weven op getouwen. En een portfolio laten zien met werkstukken als een bewijs ervan. De opleiding betekende hard werken, veel proeflappen maken, experimenteren met bindingen, kleuren en materialen. Met veel onderzoek naar de essentie van een binding in combinatie met het gebruik, met een toepassing.

Ook de jaren daarna zocht zij naar verdieping en verbreding van haar kennis en kunde: ze volgde cursussen van Peter Collingwood in Nederland bij de Volkshogeschool, ze oefende met zeefdrukken, met Peruaans weven, met kaartweven. Ze bezocht musea in binnen en buitenland. Haar nieuwsgierigheid leidde tot het volgen van cursussen in het buitenland, bij Ella McLeod in Engeland. Spinnen leren, met je eigen spinnenwiel, gedemonteerd in de trein en later in de bus door de VS heen. Naar weefbijeenkomsten in Denver, Vancouver. Altijd open staan om weer verder te leren, te ontdekken, te ontwikkelen.

De Open Weefopleiding

Samen met Els Meyer ontwikkelde ze een eigen weefopleiding, die in 1985 in de werkschuit in Gouda van start ging. De principes van de opleiding zijn een rode draad in alle cursussen, die daarna nog volgden.

Hoe zorg je ervoor dat er iets ontdekt wordt, dat het voor deelnemers gaat voelen als een reis die je onderneemt, waarin je in je eigenheid ontdekt. Wat is jouw ding, jouw 'handtekening'. Het is een zoektocht naar oorspronkelijkheid. Een reis die altijd doorgaat.

Voorwaarde daarvoor is dat je je getouw kent, dat je een techniek in je vingers krijgt. Dat je materiaalkennis en ervaring opdoet, dat je snapt hoe kleur werkt. Dat is een kwestie van veel doen, veel ervaren en van kritisch reflecteren op wat je maakte. Die kritische evaluatie of beoordeling moet ook van de docent komen. Maar je geeft die kritiek, die evaluatie altijd vanuit het streven de ander te laten groeien, te laten ontwikkelen. Ook dat vraagt om professionaliteit: je schat in welke opmerking het belangrijkste is voor deze deelnemer op dit moment. Soms lukt dat niet, omdat je er als docent naast zit, of omdat een deelnemer niet dezelfde intentie heeft om te willen leren.

Bovenstaande kreeg allemaal een plek in een driejarige opleiding in de Werkschuit. De aankondiging in het blaadje van de Werkschuit uit Gouda in 1985 luidde:

“Open” weefopleiding

Je bent iemand die goed kan weven op 4 schachten, maar je wilt verder. Je zoekt een aanpak om met meer dan 4 schachten te weven. Je wilt meer weten over de invloed van kleuren en garens op de verschillende weeftechnieken- vormgeving- of het experimenteren met onbekende materialen. Dan kun je natuurlijk een boek pakken, maar lang niet alle gegevens die je nodig hebt kun je vinden.

Je kunt ook naar de werkschuit in Gouda komen voor een weefopleiding. Hier houden theorie en de mogelijkheden om je ideeën uit te werken gelijke tred. Je krijgt huiswerkopdrachten voor weven en ontwerpen. In de werkbespreking komt van alles uitgebreid aan de orde. Wat er gebeurt binnen de cursus is minstens zo belangrijk als het werkstuk dat eruit rolt, al wordt gestreefd om te komen tot een voltooid werkstuk. Het gaat namelijk niet alleen om de overdracht van kennis, maar vooral ook om een eigen werkwijze aan te leren, waar je later thuis ook mee verder kunt. Iedereen kan een eigen stijl ontwikkelen en door juist het heel eigene van jezelf tot uitdrukking te brengen worden de werkstukken echte “unica”.

Voor een technisch perfect geweven lap kun je het natuurlijk nooit opnemen tegen een weeffabriek uit de industrie. Het is daarom belangrijk om een EIGEN STIJL en WERKWIJZE te ontwikkelen, zodat er heel individuele werkstukken ontstaan’.

“Het eerste jaar van de open weefopleiding voor gevorderde wevers/weefsters is volop aan de gang. De onderwerpen seersuckers, satijnweefsels, pellenweefsels, ketting- en inslagrips weefsels zijn inmiddels afgerond en er wordt nu hard gewerkt aan kettinglancé. “ (...)

“September 1985 begint de nieuwe cursus. De onderwerpen die dan op het programma staan zijn: a. kepers met keringen, zoals Chinese ruiten, slangenkepers en wafels. b. inslaglancés in structuurblokken. c. weefsels met een “bobbelig” oppervlak, zoals piqué en cordweefsels. d. holweefsels of dubbelblokweefsels. e. individueel uitdiepen van een van de onderwerpen genoemd bij a.b.c. of d.”

Het derde jaar : onderwerpen: vlechtkepers, groepsrijgingen, doublefaceweefsels en meerlagenweefsels.

Let wel: een cyclus van 3 weefjaren, waarvan elk jaar kan apart gevolgd worden. 30 dagen van 5 uur. Met de eis om een 8-schachtsweefgetouw te hebben en rekening te houden met 10 uur huiswerk per week. Na elk jaar volgt een getuigschrift.

Deelnemers

In de beginjaren van haar werk als docente was er een heuse hausse aan textiel- en andere creativiteitscursussen. Deelnemers kwamen in grote aantallen, er waren wachtlijsten. Er was een enorme hang naar kennis, alle textielcursussen trokken enorm veel deelnemers. De leeftijd van de veelal vrouwen, lag wat hoger bij de dagcursussen dan bij de avond. In de 90er jaren veranderde dat. Meer vrouwen namen deel aan het arbeidsproces, de cursussen die verband hielden met de arbeidsmarkt werden succesvol. De weefdeelnemers wensten wel te leren, maar vonden de intensiteit van de weefopleiding te veel en te lang. Hun tijd werd beperkter, of kon gevuld worden met heel veel meer andere dingen.

In samenhang daarmee ontstond er een splitsing in techniek (bindings-) cursussen en themacursussen. Veel deelnemers bleven de opeenvolgende cursussen volgen, en werden een soort vaste groepen. Dergelijke groepen ontstonden ook nadat Marijke cursussen had gegeven in een regio, bij een weefkring.

Bij alle cursussen stond het leren centraal. Vanuit een pedagogisch didactische insteek georganiseerd. Het betekende een balanceren tussen het individu en de groep: hoeveel aandacht en zorg kun je een individu geven, zonder dat het ten koste gaat van de groep. Soms was dat best wel ingewikkeld: deelnemers kwamen niet allemaal met eenzelfde motivatie naar een cursus. Deelnemers die wel iets willen leren, maar het ook gezellig wilden hebben, deelnemers die wilden kijken of ze er geld mee zouden kunnen verdienen. Weer andere deelnemers kwamen omdat zij als begeleider van therapiegroepen werkten. Ze kwamen bovendien ook niet allemaal met eenzelfde voorkennis. Een lastige heterogeniteit om te hanteren.

Techniekcursussen

Deze cursussen werden georganiseerd rond een weefbinding. Ze kenden allemaal eenzelfde soort opbouw. Een eerste uitleg voor een 4 schachtsgetouw, met de kern van de rijging, de aanbinding en de trapwijze. Dan een diapresentatie om een soort idee te krijgen van alle mogelijkheden. Vervolgens maakten de deelnemers een aarzelende eerste ontwerptekening. Ze bedachten wat ze wilden weven, met welk materiaal, welke kleur, van welk product er sprake zou zijn: een gebruikstoepassing of een autonoom kunstwerk. Met elkaar bepalend voor het weefproces. In de cursusedagen die volgden kwamen dan de 8 en meer schachten aanbod. Met allerlei soorten variaties op rijging, aanbinding en trapwijze. Met telkens weer de gebruikelijke stimulans om te zoeken naar je eigen idee, om niet te gauw tevreden te zijn met wat je bedacht had. Ook met kritische feedback van de docent, in de vorm van vragen en doorvragen. Met hulp en ondersteuning waar dat nodig was.

Themacursussen

De themacursussen begonnen met het bedenken van een thema, dat als kader kon dienen. Het kader stelt bepaalde eisen. Het moet een origineel onderwerp zijn, het moet niet te breed zijn maar ook niet te nauw. Een te wijd kader dwingt niet tot 'puzzelen', en juist in het puzzelen, komt de ontwikkeling, de eigenheid tot spreken. Als er teveel mogelijkheden zijn, komt er te weinig focus.

Ook de themacursussen kennen een stramien. Eerst is er een oriëntatie in de breedte: de deelnemers zoeken naar afbeeldingen, teksten, trefwoorden. En verwerken dat in een collage. Die collages worden besproken, er moeten keuzes gemaakt worden, die individueel bepaald zijn. En er komt een werktitel. Dan is er een soort trechtering naar een voorstelling van een vorm, een beeld. Hoe wil ik dat het eruit ziet. Een ruimtelijke verbeelding. Je maakt veel aantekeningen, ook door het meedenken met elkaar wijzigt zich soms je eerste impuls. Je kunt er steeds meer bij bedenken, tot je weer gedwongen wordt om stil te staan bij je uitgangspunten. Is dit nog wat je wilt, of moet het minder, kleiner. Leger, zo je wilt. Dan kies je een binding, waarbij het doel, gebruik of geen gebruik, een belangrijk element vormt. Daarna volgt een periode van proefjes, van vragen en geven van commentaar. En tenslotte het uiteindelijke resultaat.

Het leuke van de themacursussen is dat het thema telkens nieuw is, maar de processen niet. De worsteling, de uitdaging om telkens een stapje verder te zetten, de groei en ontwikkeling te zien en mee te maken. Leren, ontwikkelen, dat kent geen eindpunt. Dat is fascinerend.

Een mooie conclusie waaruit de hartstocht van een docent spreekt, die zelf ook nog steeds nieuwsgierig is naar diverse vormen van een textielverwerking.

Erma Klarenberg, mei 2022